

Anketa OSH Pulse za leto 2025: Varnost in zdravje pri delu v dobi podnebnih in digitalnih sprememb

Raziskava Flash Eurobarometer – Povzetek

Avtorici: Sharon Belli in Femke De Keulenaer, Ipsos – European Public Affairs.

Vodji projekta: Maurizio Curtarelli in Pierre Bérastégui, Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA).

Naročnik tega povzetka je Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA). Njegovo vsebino, vključno z vsemi izraženimi mnenji in/ali ugotovitvami, so prispevali samo avtorji in ne odraža nujno stališč EU-OSHA.

Niti Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za morebitno uporabo informacij iz te publikacije.

© Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu, 2026

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Za dovoljenje za uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, za katere agencija EU-OSHA nima avtorskih pravic, je treba zaprositi neposredno imetnike avtorskih pravic.

Kazalo

Seznam slik	4
Uvod	5
1 Digitalne tehnologije na delovnem mestu	7
1.1 Najpogostejše vrste digitalnih tehnologij, ki se uporabljajo na delovnem mestu.....	7
1.2 Dodeljevanje, spremljanje in vrednotenje dela z uporabo digitalnih naprav	8
1.3 Delavci na digitalnih platformah.....	8
1.4 Delo na daljavo, hibridno delo in delo na kraju samem: primarna lokacija dela.....	8
1.5 Tveganja za varnost in zdravje pri delu, povezana z uporabo digitalnih tehnologij	9
2 Psihosocialna tveganja in duševno zdravje na delovnem mestu	11
2.1 Psihosocialni dejavniki tveganja	11
2.2 Dojemanje negotovosti zaposlitve	12
2.3 Govorjenje o duševnem zdravju na delovnem mestu	12
2.4 Pobude za obravnavanje stresa in težav z duševnim zdravjem na delovnem mestu	13
3 Podnebne spremembe ter varnost in zdravje pri delu	15
3.1 Izpostavljenost dejavnikom tveganja, povezanim s podnebnimi spremembami	15
3.2 Pomisleki glede podnebnih sprememb ter varnosti in zdravja pri delu	16
3.3 Preventivni ukrepi za obravnavanje učinka podnebnih sprememb na zdravje	17
4 Zdravstveno stanje delavcev	19

Seznam slik

Slika 1: Vprašanje DX7: Ali pri svojem glavnem delu uporabljate katero izmed naslednjih digitalnih tehnologij? (Dovoljenih je več odgovorov, v %, EU-27)	7
Slika 2: Vprašanje A2: Ali organizacija, v kateri delate, kolikor vam je znano, uporablja digitalne tehnologije za ...? (v %, EU-27)	8
Slika 3: Vprašanje DX6: Na kateri izmed naslednjih lokacij ste v zadnjih 12 mesecih delali večino časa? (dovoljenih je več odgovorov, v %, EU-27)	9
Slika 4: Vprašanje A1: Ali menite, da je uporaba digitalnih tehnologij na vašem delovnem mestu ...? (v %, EU-27)	10
Slika 5: Vprašanje B1: Ali menite, da ste na delovnem mestu izpostavljeni naslednjim dejavnikom? (v %, EU-27)	11
Slika 6: Vprašanje E2_3: Ali se strinjate ali se ne strinjate z naslednjimi trditvami o stresu in duševnem zdravju na svojem delovnem mestu? V naslednjih 6 mesecih bi lahko izgubil službo (v % po državah, EU-27 in IS, NO, CH)	12
Slika 7: Vprašanje E2: Ali se strinjate ali se ne strinjate z naslednjimi trditvami o stresu in duševnem zdravju na svojem delovnem mestu? (v %, EU-27)	13
Slika 8: Vprašanje E1: Ali so v vašem delovnem okolju na voljo katere koli od naslednjih pobud? (v %, EU-27)	13
Slika 9: Vprašanje B2: Ali menite, da ste bili v zadnjih 12 mesecih na delovnem mestu izpostavljeni naslednjim dejavnikom? (v %, EU-27)	15
Slika 10: Vprašanje E2: Ali se strinjate ali se ne strinjate z naslednjimi trditvami o stresu in duševnem zdravju na svojem delovnem mestu? (v %, EU-27)	16
Slika 11: Vprašanje E3: Ali so v vašem delovnem okolju na voljo kateri izmed naslednjih ukrepov za preprečevanje vročinskega stresa in tveganj pri delu, ki so povezana s podnebnimi spremembami? (v %, EU-27)	17
Slika 12: Vprašanje C1: Ali ste v zadnjih 12 mesecih imeli katero od naslednjih zdravstvenih težav, ki jih je povzročilo ali poslabšalo vaše delo? (Dovoljenih je več odgovorov, v %, EU-27)	19

Uvod

V letih po pandemiji covid-19 so se pojavile spremembe na področju varnosti in zdravja pri delu, pri čemer so se pojavili novi izzivi, že znani pa so se dodatno poglobili.

Prvič, vse večja uporaba digitalnih tehnologij za delo (zlasti tistih, ki omogočajo delo na daljavo), ki se je začela že dolgo pred pandemijo covid-19, vendar se je med njo močno razširila, je postala stalna značilnost dela, kar ima več posledic za varnost in zdravje pri delu. Drugič, stalne spremembe delovnih vzorcev in družbenih pričakovanj so okrepile psihosocialne dejavnike tveganja. Tretjič, čedalje večji vpliv podnebnih sprememb se je izkazal kot ključni dejavnik, ki vpliva na varnost in zdravje na delovnem mestu. Nazadnje, krepi se večji poudarek na širših rezultatih na področju zdravja v zvezi z delom, s čimer se potrjuje kompleksno medsebojno delovanje med poklicnimi dejavniki in splošnim zdravjem.

Podjetje Ipsos – European Public Affairs je v imenu EU-OSHA opravilo razgovore z reprezentativnim vzorcem zaposlenih delavcev (zaposlenih in samozaposlenih), starih 16 let in več, v vsaki izmed 27 držav članic Evropske unije (EU) ter na Islandiji in Norveškem. Med 31. marcem in 14. aprilom 2025 je bilo po mobilnem telefonu opravljenih 28.220 razgovorov. Ti so bili opravljeni tudi z reprezentativnim vzorcem zaposlenih v Švici, kjer je zbiranje podatkov potekalo med 2. in 7. aprilom 2025. Razgovori v Švici so bili izvedeni prek spleta z računalniško podprtim spletnim anketiranjem. V ta namen so bili uporabljeni Ipsosovi spletni paneli in njihova partnerska mreža.

Podatki raziskave, navedeni v tem poročilu, so uteženi glede na znane deleže prebivalstva. Povprečja na ravni EU-27 so utežena glede na številčnost zaposlenega prebivalstva, starega 16 let in več, v vsaki državi članici EU. Tehnična opomba o metodah, uporabljenih za izvedbo raziskave, je priložena kot priloga k temu poročilu.

Opombe:

1. V tem povzetku splošni rezultati in socialno-demografske analize temeljijo na podatkih iz 27 držav članic EU (EU-27), analize na ravni držav pa vključujejo še Islandijo, Norveško in Švico.
2. V poročilu so obravnavane spremembe trendov na nacionalni ravni v primerjavi z izsledki ankete OSH Pulse: varnost in zdravje pri delu na delovnih mestih po pandemiji (april–maj 2022). Zaradi sprememb nekaterih anketnih vprašanj iz leta 2022, ki so bile vključene v vprašalnik za leto 2025, je treba primerjave trendov razlagati zadržano.
3. Pri primerjavi dveh odstotkov se uporablja izraz odstotna točka. Medletne razlike se izračunajo iz odstotnih vrednosti, zaokroženih na najbližje celo število.
4. Pri izsledkih raziskave se upoštevajo odstopanja pri vzorčenju, kar pomeni, da vse razvidne razlike med skupinami, državami ali leti niso nujno statistično pomembne. Tako so v besedilu poudarjene le razlike, ki so statistično pomembne (na ravni 5 %), tj. razlike, za katere je mogoče z razumno gotovostjo trditi, da niso naključne.
5. Odstotne vrednosti odgovorov presegajo 100 %, če so imeli anketiranci pri nekem vprašanju možnost, da izberejo več odgovorov.

6. V tem poročilu so države navedene z njihovo uradno kratico, kot je navedeno v nadaljevanju.

AT 	Avstrija	DE 	Nemčija	NL 	Nizozemska
BE 	Belgija	EL 	Grčija	PL 	Poljska
BG 	Bolgarija	HU 	Madžarska	PT 	Portugalska
HR 	Hrvaška	IE 	Irska	CY 	Republika Ciper
CZ 	Češka	IT 	Italija	RO 	Romunija
DK 	Danska	LV 	Latvija	SK 	Slovaška
EE 	Estonija	LT 	Litva	SI 	Slovenija
FI 	Finska	LU 	Luksemburg	ES 	Španija
FR 	Francija	MT 	Malta	SE 	Švedska
IS 	Islandija	NO 	Norveška	CH 	Švica

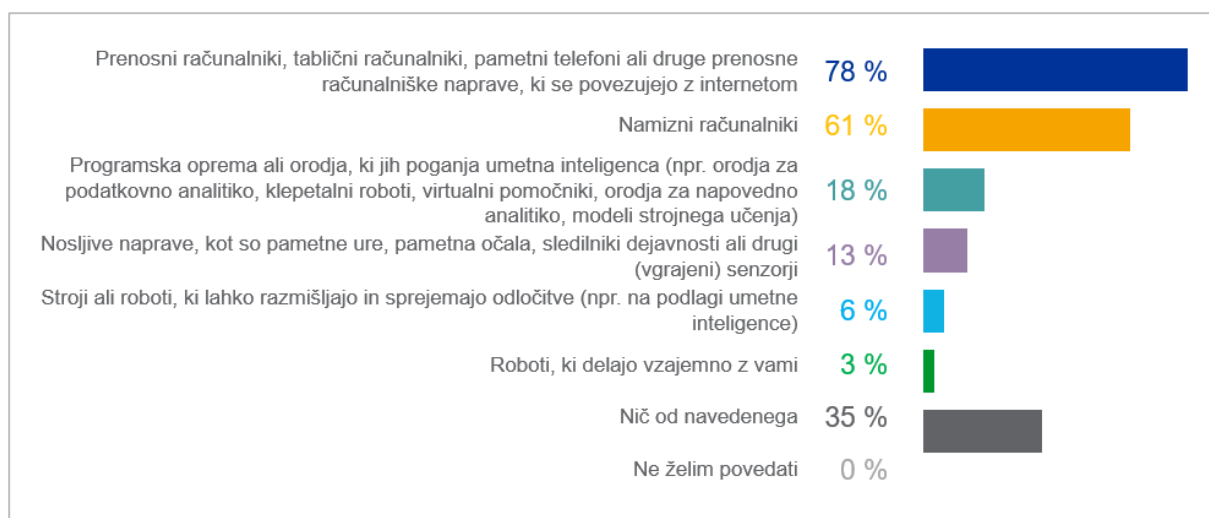
1 Digitalne tehnologije na delovnem mestu

1.1 Najpogostejše vrste digitalnih tehnologij, ki se uporabljajo na delovnem mestu

Najpogostejše uporabljene digitalne tehnologije so **prenosni računalniki, tablični računalniki, pametni telefoni ali druge prenosne računalniške naprave, ki se povezujejo z internetom**, o tem je poročalo 78 % delavcev po vsej EU (+4 odstotne točke v primerjavi z anketo OSH Pulse, izvedeno v aprilu in maju 2022). **Namizni računalniki** so na drugem mestu, uporablja pa jih 61 % delavcev. Približno vsak šesti delavec (18 %) uporablja **programsko opremo ali orodja, ki jih poganja umetna inteligenca**, npr. orodja za podatkovno analitiko, klepetalne robote, virtualne pomočnike, orodja za napovedno analitiko, modele strojnega učenja (+2 odstotni točki v primerjavi z anketo OSH Pulse, izvedeno v aprilu in maju 2022). Tem sledijo **nosljive naprave**, kot so pametne ure, pametna očala, sledilniki dejavnosti ali drugi (vgrajeni) senzorji, o uporabi katerih je poročalo 13 % delavcev. Manjši delež delavcev pa je odgovoril, da za delo uporablja napredne robotske tehnologije: 6 % jih uporablja **stroje ali robote, ki lahko razmišljajo in sprejemajo odločitve** (npr. na podlagi umetne inteligence), 3 % pa pri svojem delu **sodelujejo z roboti**.

Na splošno je 90 % delavcev iz vse EU odgovorilo, da uporabljajo vsaj eno od digitalnih tehnologij, omenjenih v raziskavi. V vseh državah, vključenih v raziskavo, ta delež znaša od 78 % na Portugalskem do 96 % na Norveškem. Poleg tega je 32 % delavcev iz vse EU poročalo, da uporabljajo eno ali več naprednih digitalnih tehnologij¹. Delež delavcev, ki so odgovorili, da pri svojem glavnem delu uporabljajo napredne digitalne tehnologije, je največji na Danskem (48 %), najmanjši pa na Portugalskem (17 %).

Slika 1: Vprašanje DX7: Ali pri svojem glavnem delu uporabljate katero izmed naslednjih digitalnih tehnologij? (Dovoljenih je več odgovorov, v %, EU-27)

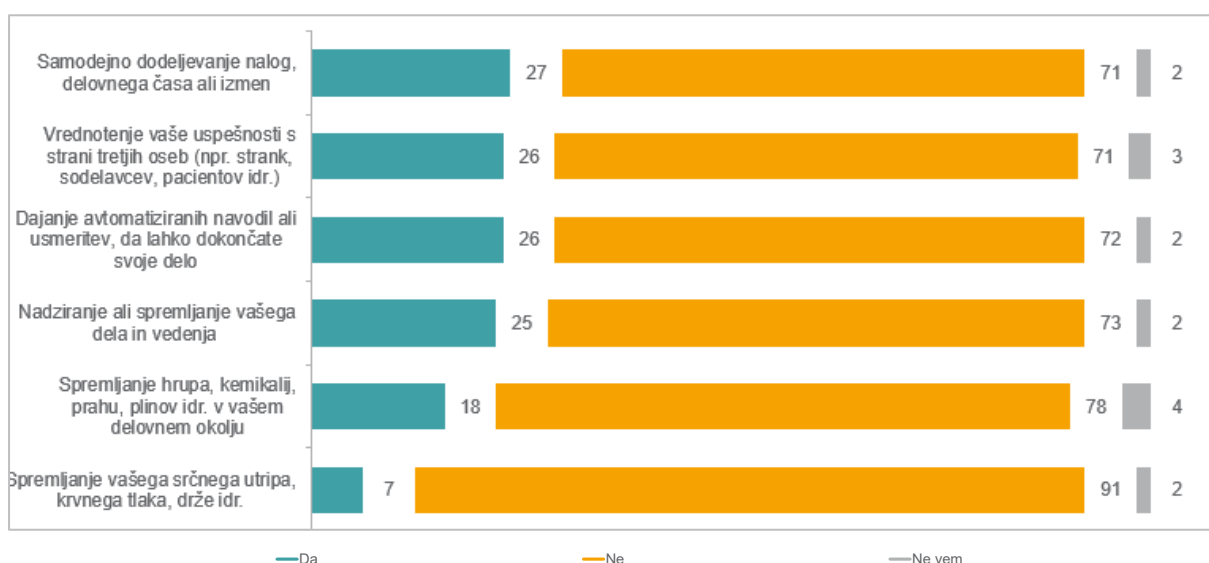
Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

¹ Napredne digitalne tehnologije: programska oprema ali orodja, ki jih poganja umetna inteligenca, nosljive naprave, stroji ali roboti, ki lahko razmišljajo in sprejemajo odločitve, roboti, ki sodelujejo z delavci.

1.2 Dodeljevanje, spremljanje in vrednotenje dela z uporabo digitalnih naprav

Več kot vsak četrti delavec (27 %) je odgovoril, da njegov delodajalec uporablja digitalne tehnologije za **samodejno dodeljevanje nalog, delovnega časa ali izmen delavcem**. Podobno jih je 26 % odgovorilo, da se te tehnologije uporabljajo za **vrednotenje delovne uspešnosti s strani tretjih oseb** (npr. strank, sodelavcev, pacientov). Nadalje je 26 % delavcev omenilo **avtomatizirana navodila ali usmeritve, da lahko dokončajo svoje delo**. Vsak četrti delavec (25 %) je poročal o uporabi digitalnih tehnologij za **nadziranje ali spremljanje njegovega dela in vedenja**. Kar zadeva spremljanje okolja in zdravja, je približno vsak šesti (18 %) vprašani odgovoril, da se **v njegovem delovnem okolju** digitalne naprave uporabljajo za **spremljanje hrupa, kemikalij, prahu, plinov idr.** Veliko manjši delež (7 %) pa je omenjal uporabo takih tehnologij za **spremljanje srčnega utripa, krvnega tlaka in drže**.

Slika 2: Vprašanje A2: Ali organizacija, v kateri delate, kolikor vam je znano, uporablja digitalne tehnologije za ...? (v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

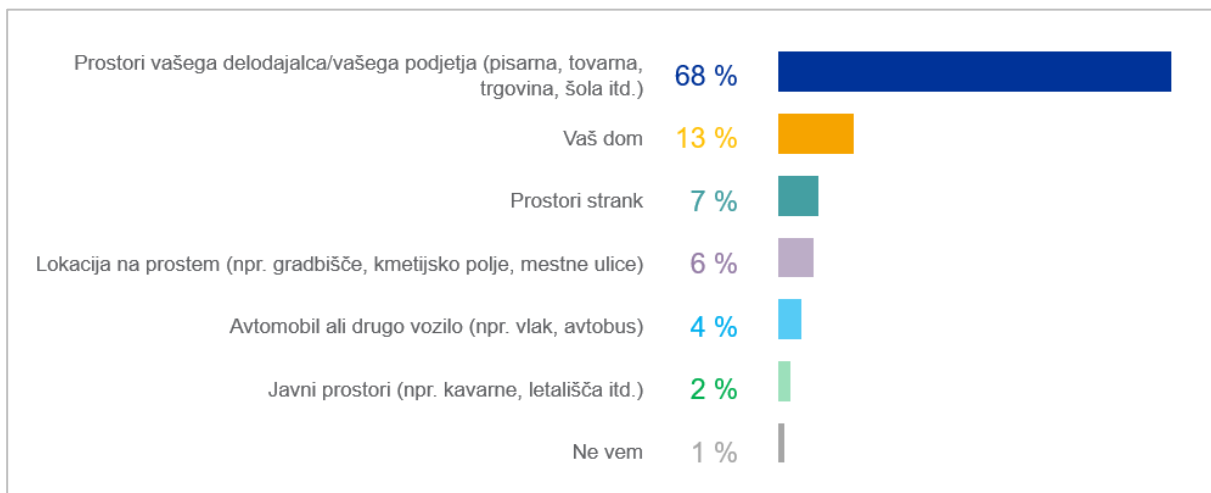
1.3 Delavci na digitalnih platformah

Po vsej EU je 5 % delavcev odgovorilo, da so v zadnjih 12 mesecih vsaj del svojega dohodka zaslužili z delom na digitalni platformi (npr. Upwork, Freelancer, Clickworker, PeoplePerHour, Uber, Deliveroo, Handy, TaskRabbit in druge). Na ravni posameznih držav se delež delavcev, ki so v zadnjih 12 mesecih vsaj del svojega dohodka zaslužili z delom na digitalni platformi, giblje od 1 % v Franciji do 18 % na Malti.

1.4 Delo na daljavo, hibridno delo in delo na kraju samem: primarna lokacija dela

Večina delavcev v EU (68 %) je v 12 mesecih pred anketiranjem večino časa delala v **prostorih svojega delodajalca/lastnega podjetja (pisarna, tovarna, trgovina, šola itd.)** (+3 odstotne točke v primerjavi z anketo OSH Pulse, izvedeno v aprilu in maju 2022). Manjši delež delavcev je odgovoril, da je v zadnjih 12 mesecih večino časa delal **od doma** (13 %), v **prostorih strank** (7 %), na **lokaciji na prostem** (npr. na gradbišču, kmetijskem polju, mestnih ulicah, 5 %), v **avtomobilu ali drugem vozilu** (npr. na vlaku, avtobusu, 4 %) ali v **javnih prostorih** (npr. v kavarnah, na letališčih itd., 2 %).

Slika 3: Vprašanje DX6: Na kateri izmed naslednjih lokacij ste v zadnjih 12 mesecih delali večino časa?
(dovoljenih je več odgovorov, v %, EU-27)

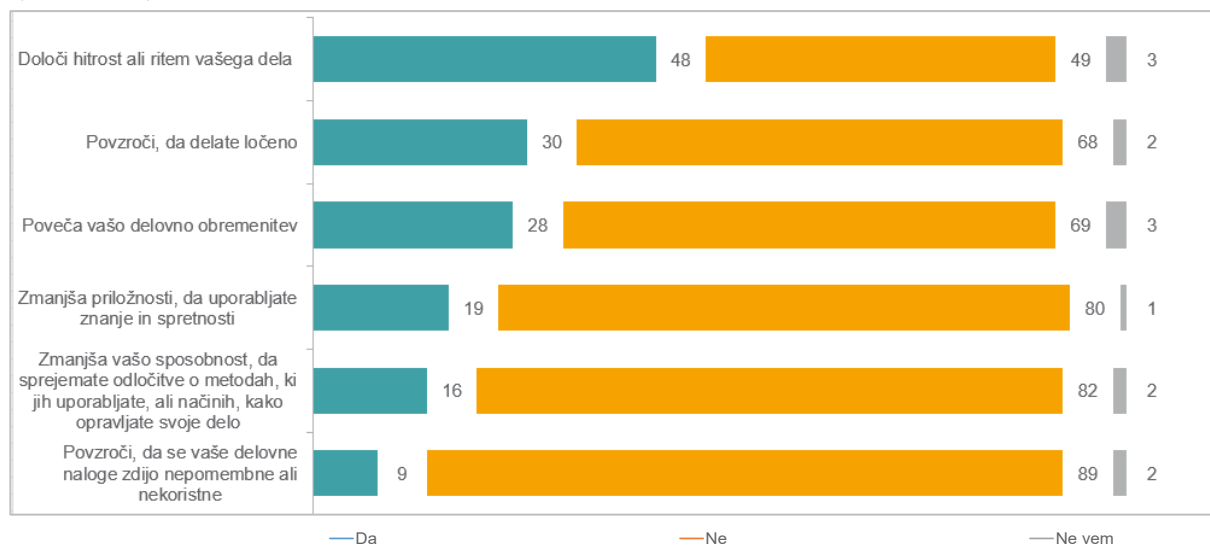
Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

1.5 Tveganja za varnost in zdravje pri delu, povezana z uporabo digitalnih tehnologij

Skoraj polovica delavcev v EU (48 %) je odgovorila, da **uporaba digitalnih tehnologij na njihovem delovnem mestu določa hitrost ali tempo njihovega dela**. Tri desetine delavcev (30 %) je odgovorilo, da te tehnologije **povzročajo, da delajo ločeno od drugih**, nekoliko manjši delež (28 %) pa je omenil **povečanje delovne obremenitve**. Manj kot dva od desetih delavcev sta odgovorila, da digitalne tehnologije na njihovem delovnem mestu **zmanjšujejo priložnosti za uporabo znanja in spretnosti** (19 %) ali njihovo **sposobnost sprejemanja odločitev o metodah, ki jih uporabljajo, ali načinih, kako opravljajo svoje delo** (16 %). Veliko manjši delež delavcev (9 %) je navedel, da se zaradi digitalnih tehnologij **njihove delovne naloge zdijo nepomembne ali nekoristne**.

V 17 od 30 držav, vključenih v raziskavo, je večina delavcev odgovorila, da uporaba digitalnih tehnologij na njihovem delovnem mestu določa hitrost njihovega dela. Delež delavcev, ki tako meni, se giblje od 32 % na Islandiji do 70 % v Grčiji. Približno vsak drugi delavec v Italiji (49 %), na Irskem (48 %) in Malti (48 %) je odgovoril, da zaradi uporabe digitalnih tehnologij dela ločeno od drugih. Za primerjavo, na Islandiji tako meni le 5 % delavcev. V desetih državah je najmanj 30 % delavcev odgovorilo, da uporaba digitalnih tehnologij povečuje njihovo delovno obremenitev. Največja deleža delavcev s tovrstnim prepričanjem sta v Avstriji (37 %) in na Irskem (36 %), najmanjši pa znova na Islandiji (11 %), ki mu sledita Estonija (12 %) in Češka (14 %).

Slika 4: Vprašanje A1: Ali menite, da je uporaba digitalnih tehnologij na vašem delovnem mestu ...?
(v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

Iz rezultatov po **kategorijah poklicev** je razvidno, da je odgovor, da uporaba digitalnih tehnologij določa hitrost njihovega dela, izbralo 49 % strokovnih, tehničnih ali višjih upravnih delavcev in 48 % delavcev v pisarniških, prodajnih ali storitvenih poklicih, podobno je menilo tudi 44 % kvalificiranih, polkvalificiranih ali nekvalificiranih fizičnih delavcev in kmetijskih delavcev. Nasprotno pa je 30 % kvalificiranih, polkvalificiranih ali nekvalificiranih fizičnih delavcev in kmetijskih delavcev odgovorilo, da digitalne tehnologije povečujejo njihovo delovno obremenitev, podobno je menilo 27 % delavcev v pisarniških, prodajnih ali storitvenih poklicih ter strokovnih, tehničnih ali višjih upravnih delavcev.

Delavci v **mikropodjetjih (manj kot 10 zaposlenih)** pogosteje menijo, da zaradi uporabe digitalnih tehnologij na delovnem mestu delajo ločeno od drugih. Tako je odgovorilo 34 % delavcev v delovnem okolju z najmanjšim številom delovnih mest, v delovnem okolju z 10–49 ali 50–249 zaposlenimi je tako menilo 30 % delavcev, v delovnem okolju z največjim številom delovnih mest (več kot 250 zaposlenih) pa le še 28 % delavcev.

Iz rezultatov po **gospodarskih dejavnostih** je mogoče ugotoviti, da delavci v kmetijstvu, vrtnarstvu, gozdarstvu in ribištvi (35 %) ter v zdravstvu in socialnem varstvu (30 %) pogosteje menijo, da uporaba digitalnih tehnologij povečuje njihovo delovno obremenitev. To je v nasprotju z nižjimi odstotki v drugih dejavnostih, zlasti na področju informacijske in komunikacijske tehnologije, v finančnih, strokovnih, znanstvenih ali tehničnih storitvah (25 %) in storitvah, povezanih z izobraževanjem (24 %). V predelovalnih dejavnostih in inženirski dejavnosti je največji delež delavcev, ki so odgovorili, da digitalne tehnologije določajo njihovo hitrost ali tempo dela (51 %), tesno pa jim sledijo dejavnosti zagotavljanja informacijskih, komunikacijskih, finančnih in strokovnih storitev (50 %). Prav tako se dejavnosti razlikujejo glede tveganja za delo v osami: največji delež delavcev, ki so poročali o tem, da delajo ločeno od drugih, so v dejavnosti zagotavljanja socialnih, kulturnih, osebnih in drugih storitev (33 %) ter v kmetijstvu, predelovalnih dejavnostih, trgovini, prevozu, nastanitvenih ter gostinskih dejavnostih ter na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij, finančnih, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (32 %). Delavci v kmetijstvu, vrtnarstvu, gozdarstvu in ribištvi so najpogosteje odgovorili, da digitalne tehnologije zmanjšujejo možnosti, da bi uporabili svoja znanja in spretnosti (24 %). Nasprotno pa o tem tveganju najmanj (16 %) poročajo tisti, ki delajo v dejavnosti oskrbe s plinom, električno energijo in vodo, v rudarstvu in dejavnosti pridobivanja kamnin.

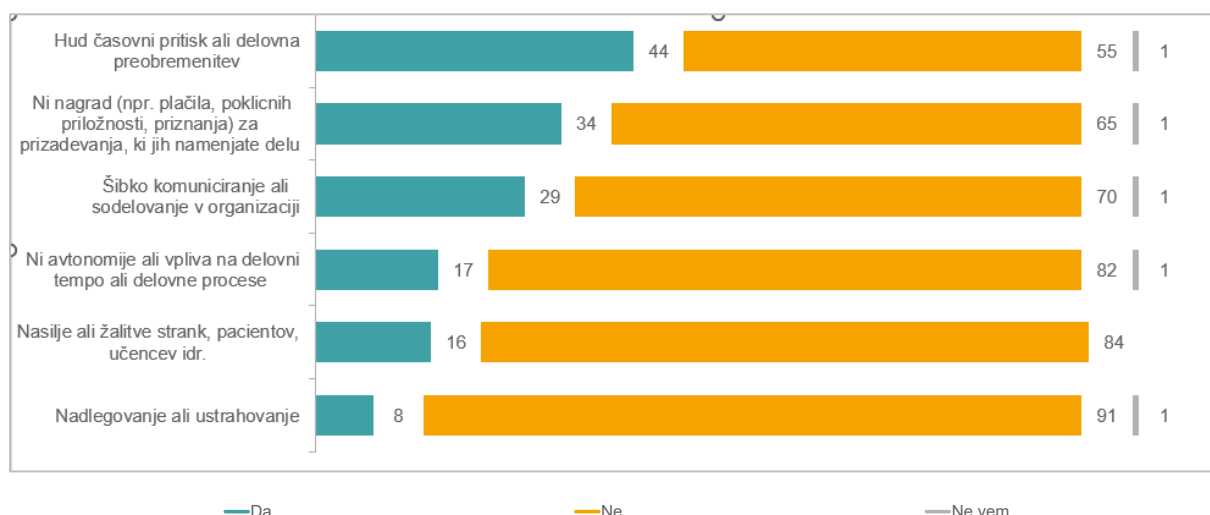
2 Psihosocialna tveganja in duševno zdravje na delovnem mestu

2.1 Psihosocialni dejavniki tveganja

Več kot štiri desetine delavcev v EU (44 %) je odgovorilo, da so izpostavljeni **hudemu časovnemu pritisku ali delovni preobremenitvi**. Približno tretjina (34 %) jih je odgovorila, da **niso deležni nagrad** (npr. plačila, poklicnih priložnosti, priznanj) za vsa prizadevanja, ki jih namenjajo delu, sledi pa jim 29 % tistih, ki navajajo **šibko komuniciranje ali sodelovanje v svoji organizaciji**.

Manjši delež delavcev je odgovoril, da opažajo, da **nimajo avtonomije ali vpliva** na delovni tempo ali delovne procese (17 %) ter da so izpostavljeni **nasilju ali žalitvam** strank, pacientov, učencev idr. (16 %). Skoraj vsak deseti delavec (8 %) je odgovoril, da je bil pri delu izpostavljen **nadlegovanju ali ustrahovanju**.

Slika 5: Vprašanje B1: Ali menite, da ste na delovnem mestu izpostavljeni naslednjim dejavnikom? (v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

Iz rezultatov po **vrstah poklicev** je razvidno, da sta velik časovni pritisk ali delovna preobremenjenost pogostejša med strokovnjaki, tehničnimi delavci ali višjimi upravnimi delavci (47 %), manj pa med kvalificiranimi, polkvalificiranimi ali nekvalificiranimi delavci (vključno s kmetijskimi delavci, 42 %) in delavci v pisarniških, prodajnih ali storitvenih poklicih (43 %).

Izpostavljenost delavcev psihosocialnim dejavnikom tveganja, povezanim z delom, se razlikuje glede na **število delovnih mest**. Tako je 32 % delavcev v velikih podjetjih (več kot 250 zaposlenih), 31 % v malih podjetjih (10–49 zaposlenih) in 30 % v srednjih podjetjih (50–249 zaposlenih) poročalo o šibkem komuniciranju ali sodelovanju v organizaciji, v mikro podjetjih (z manj kot 10 zaposlenimi) pa to navaja le 23 % delavcev.

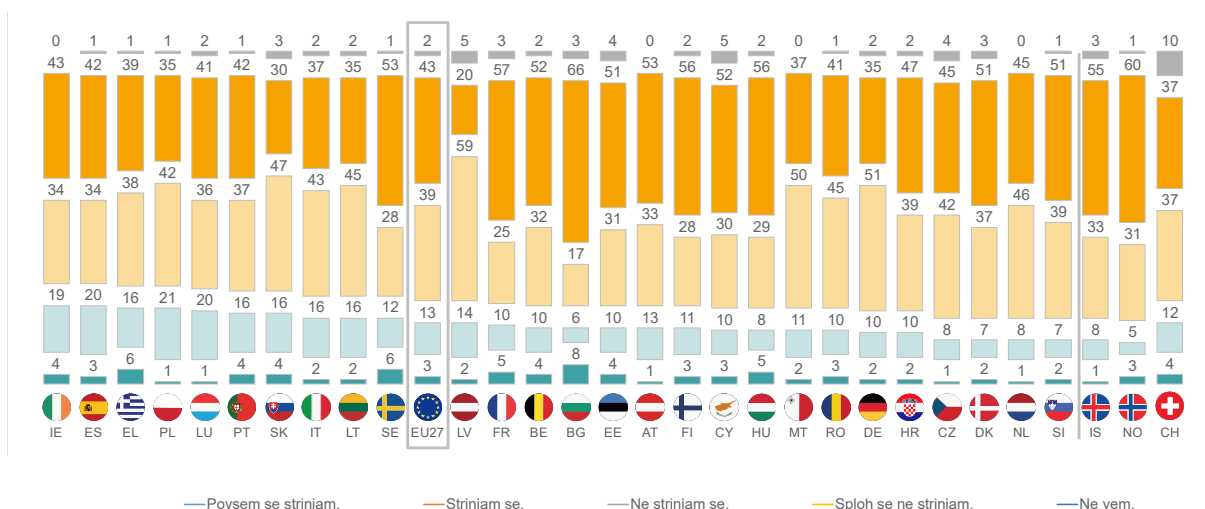
Psihosocialnim tveganjem, povezanim z delom, so najbolj izpostavljeni delavci v storitvenih poklicih, **povezanih z zdravstvom in socialnim varstvom**. V tej dejavnosti je 50 % delavcev poročalo, da trpijo zaradi hudega časovnega pritiska in delovne preobremenitve, v vseh drugih dejavnosti pa je tako menilo povprečno 45 % delavcev. Poleg tega jih je 41 % menilo, da za vsa prizadevanja, ki jih namenjajo delu, ne dobijo ustrezne nagrade (npr. plačila, poklicnih priložnosti, priznanj), v vseh dejavnostih tako meni povprečno 33 % vprašanih. Podobno je 25 % delavcev v zdravstvu in socialnem varstvu odgovorilo, da so izpostavljeni nasilju ali žalitvam strank, pacientov, učencev idr., kar je precej več, kot znaša povprečje vseh ostalih dejavnosti (15 %).

2.2 Dojemanje negotovosti zaposlitve

Na vprašanje o negotovosti zaposlitve, ki je še en pomemben dejavnik psihosocialnega tveganja, je 16 % delavcev v EU menilo, da **bi lahko v naslednjih šestih mesecih izgubili službo**. Velika večina delavcev v EU (82 %) ne čuti bremena zaskrbljenosti glede morebitne izgube službe v bližnji prihodnosti.

Največji deleži delavcev, ki so menili, da bi v naslednjih šestih mesecih lahko izgubili službo, so bili ugotovljeni na Irskem in v Španiji (po 23 %), Grčiji in na Poljskem (po 22 %) ter v Luksemburgu (21 %). Za primerjavo, delavci na Češkem, Danskem, Islandiji, Nizozemskem, Norveškem in v Sloveniji se počutijo najbolj varni, saj jih je le 8–9 % izrazilo zaskrbljenost zaradi morebitne izgube službe.

Slika 6: Vprašanje E2_3: Ali se strinjate ali se ne strinjate z naslednjimi trditvami o stresu in duševnem zdravju na svojem delovnem mestu? V naslednjih 6 mesecih bi lahko izgubil službo (v % po državah, EU-27 in IS, NO, CH)

Vzorec: vsi anketiranci (n = 28 220)

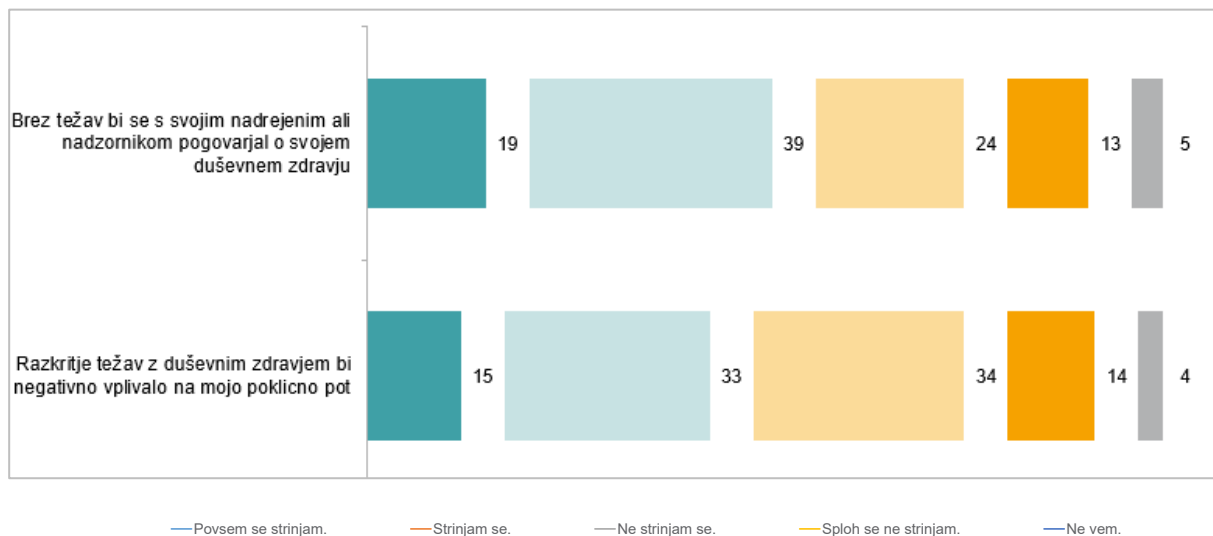
2.3 Govorjenje o duševnem zdravju na delovnem mestu

Izsledki obeh anket OSH Pulse (april-maj 2022 in marec-april 2025) so pokazali, da delavci v EU precej različno ocenjujejo, ali bi razkritje **težav z duševnim zdravjem negativno vplivalo na njihovo poklicno pot**: 15 % se jih popolnoma strinja, 33 % se jih strinja, da bi to lahko bilo res, 14 % se jih ne strinja in 34 % se jih s tem sploh ne strinja. Kljub temu bi se skoraj šest od desetih delavcev **brez težav z nadrejenim ali nadzornikom pogovarjalo o svojem duševnem zdravju** (19 % se jih popolnoma strinja in 39 % se jih strinja).

Velika večina delavcev na Češkem (60 %), v Franciji in Italiji (po 63 %), na Cipru (67 %) in v Grčiji (69 %) se popolnoma ali delno strinja, da bi razkritje težav z duševnim zdravjem negativno vplivalo na njihovo poklicno pot. V 14 državah se večina delavcev ne strinja, da bi razkritje težav z duševnim zdravjem negativno vplivalo na njihovo poklicno pot. Skupne stopnje nestrinjanja s tem so najvišje na Islandiji (82 %), Madžarskem (71 %) in Švedskem (70 %).

Približno osem od desetih delavcev na Finskem (80 %), Švedskem (80 %) in Danskem (81 %) navaja, da bi se s svojim nadrejenim ali nadzornikom brez težav pogovarjali o svojem duševnem zdravju. Ob tem pa na Madžarskem nekaj manj kot tretjina delavcev (32 %) ocenjuje, da bi se s svojim nadrejenim brez težav pogovarjali o svojih težavah z duševnim zdravjem.

Slika 7: Vprašanje E2: Ali se strinjate ali se ne strinjate z naslednjimi trditvami o stresu in duševnem zdravju na svojem delovnem mestu? (v %, EU-27)

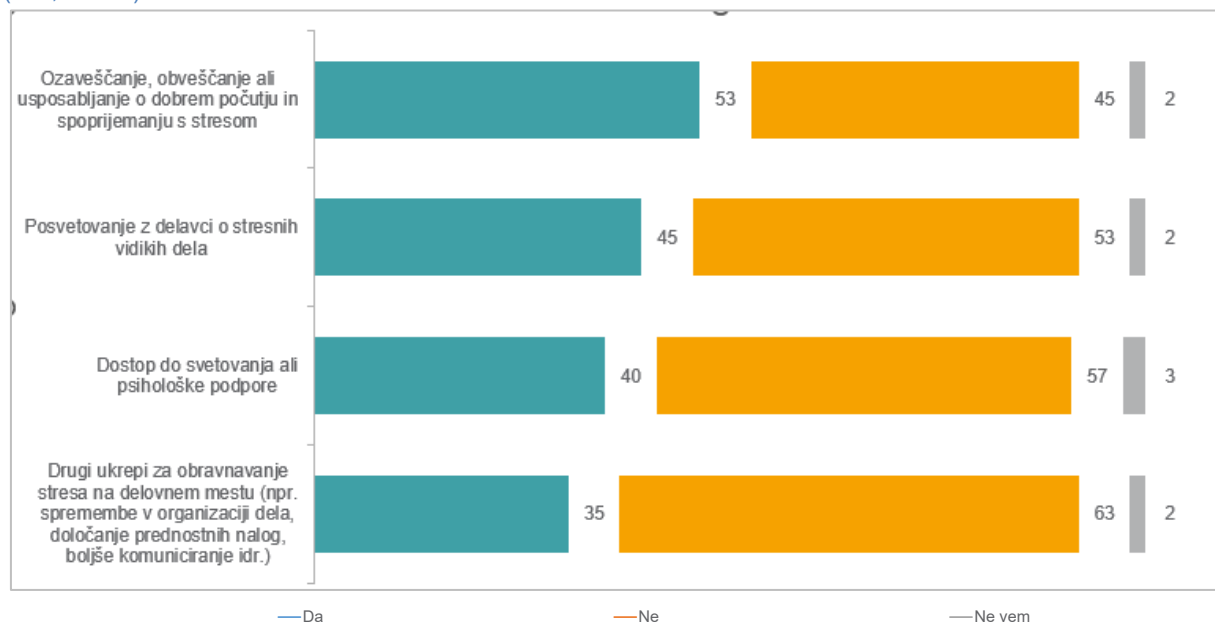

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

2.4 Pobude za obravnavanje stresa in težav z duševnim zdravjem na delovnem mestu

Majhna večina delavcev (53 %) je odgovorila, da so na njihovem delovnem mestu na voljo **dejavnosti ozaveščanja, obveščanja ali usposabljanja** o dobrem počutju in spoprijemanju s stresom. 45 % delavcev je **omenilo posvetovanje z delavci o stresnih vidikih dela**, 40 % delavcev pa **dostop do svetovanja ali psihološke podpore**. 35 % delavcev je omenilo **druge ukrepe** za obravnavanje stresa na delovnem mestu, kot so spremembe v organizaciji dela, določanje prednostnih nalog in boljše komuniciranje.

Slika 8: Vprašanje E1: Ali so v vašem delovnem okolju na voljo katere koli od naslednjih pobud? (v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

O razpoložljivosti preventivnih pobud v delovnem okolju so pogosteje poročali **strokovni, tehnični ali višji upravni delavci** ter delavci v **pisarniških, prodajnih ali storitvenih poklicih**, manj pogosteje pa kvalificirani, polkvalificirani ali nekvalificirani delavci. To je razvidno iz podatkov o dejavnosti ozaveščanja in usposabljanja (kar je omenilo 54–56 % delavcev v zgoraj navedenih poklicih ter 47 % kvalificiranih, polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev), svetovanju ali psihološki podpori (41 % v primerjavi s 33 %) ter posvetovanju z delavci o stresnih vidikih (45–46 % v primerjavi s 40 %).

Večje kot je podjetje, večja je verjetnost, da bodo delavci omenili razpoložljivost pobud za odpravljanje dejavnikov stresa in za zagotavljanje dobrega počutja na delovnem mestu. Tako je 66 % delavcev v velikih podjetjih (več kot 250 zaposlenih) odgovorilo, da so v njihovem delovnem okolju na voljo pobude za ozaveščanje in usposabljanje, v srednje velikih podjetjih (50–249 zaposlenih) je tako menilo 55 % delavcev, v malih podjetjih (10–49 zaposlenih) 50 % delavcev, v mikropodjetjih (z do 10 zaposlenimi) pa le še 42 % delavcev.

3 Podnebne spremembe ter varnost in zdravje pri delu

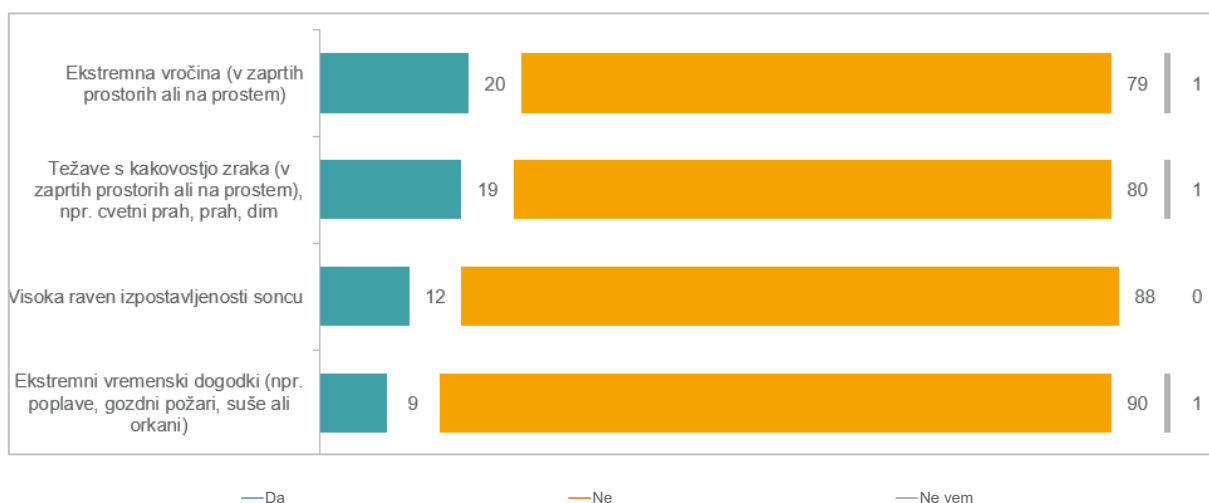
3.1 Izpostavljenost dejavnikom tveganja, povezanim s podnebnimi spremembami

33 % delavcev iz vse EU je odgovorilo, da so bili v zadnjih 12 mesecih **na delovnem mestu izpostavljeni vsaj enemu dejavniku tveganja, povezanemu s podnebnimi spremembami**. Natančneje, 20 % delavcev je omenilo izpostavljenost **ekstremni vročini** (v zaprtih prostorih ali na prostem), 19 % pa jih je omenilo **težave s kakovostjo zraka**, kot so cvetni prah, prah ali dim (v zaprtih prostorih ali na prostem). Manjši delež je omenil, da so bili prizadeti zaradi **visoke ravni izpostavljenosti soncu** (12 %) ali **ekstremnih vremenskih pojavov** (npr. poplave, požari, suše ali orkani, 9 %)².

Največji delež delavcev, ki so bili v zadnjih 12 mesecih izpostavljeni ekstremni vročini, je v Grčiji (35 %), ki ji sledijo Ciper (30 %), Hrvaška (28 %) ter Slovaška in Malta (po 27 %). Na drugem koncu lestvice držav, in sicer na Norveškem (7 %) in Švedskem (12 %), je najmanj verjetno, da so bili delavci na delovnem mestu izpostavljeni hudi vročini.

Največji deleži delavcev, ki so omenili izpostavljenost težavam s kakovostjo zraka na delovnem mestu v zaprtih prostorih ali na prostem, so v Avstriji (32 %), na Finskem (31 %) in v Grčiji (30 %), tesno pa jim sledijo Ciper (28 %) ter Poljska in Malta (po 27 %). Nasprotno pa so delavci v Nemčiji (13 %) ter na Irskem in Madžarskem (po 14 %) na delovnem mestu najmanj izpostavljeni težavam s kakovostjo zraka.

Slika 9: Vprašanje B2: Ali menite, da ste bili v zadnjih 12 mesecih na delovnem mestu izpostavljeni naslednjim dejavnikom? (v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

Ekstremni vročini (v zaprtih prostorih ali na prostem, 55 %) ali težavam s kakovostjo zraka (npr. cvetni prah, prah, dim, 53 %) je bila izpostavljena večina **kvalificiranih, polkvalificiranih ali nekvalificiranih delavcev** in le 10 % delavcev, ki opravljajo strokovne in administrativne poklice. Podobno je 35 % kvalificiranih, polkvalificiranih ali nekvalificiranih delavcev omenilo izpostavljenost močnemu soncu, ob tem pa je to omenilo le 5 % strokovnih, tehničnih ali višjih upravnih delavcev ter delavcev v pisarniških, prodajnih ali storitvenih poklicih.

² To raziskovanje podnebnih sprememb in varnosti pri delu pomeni nov dodatek k tej študiji. Vprašanja, obravnavana v tem poglavju, so bila v tem valu postavljena prvič, kar pomeni, da trendov iz prejšnjih podatkov ni mogoče opredeliti.

Izpostavljenost dejavnikom tveganja, povezanim s podnebnimi spremembami, se razlikuje tudi po **dejavnostih**. Izpostavljenost ekstremni vročini (v zaprtih prostorih ali na prostem) so najpogostejše omenili delavci v kmetijstvu, vrtnarstvu, gozdarstvu in ribištvi (35 %), s precej manjšima deležema pa sledijo delavci v gradbeništvi (26 %) ter v oskrbi s plinom, elektriko in vodo, rudarstvu in dejavnosti pridobivanja kamnin (24 %). V drugih dejavnostih je raven izpostavljenosti nižja (od 17 % do 21 %). Podoben vzorec je opazen pri vprašanjih o težavah s kakovostjo zraka v zaprtih prostorih ali na prostem, kot so cvetni prah, prah ali dim.

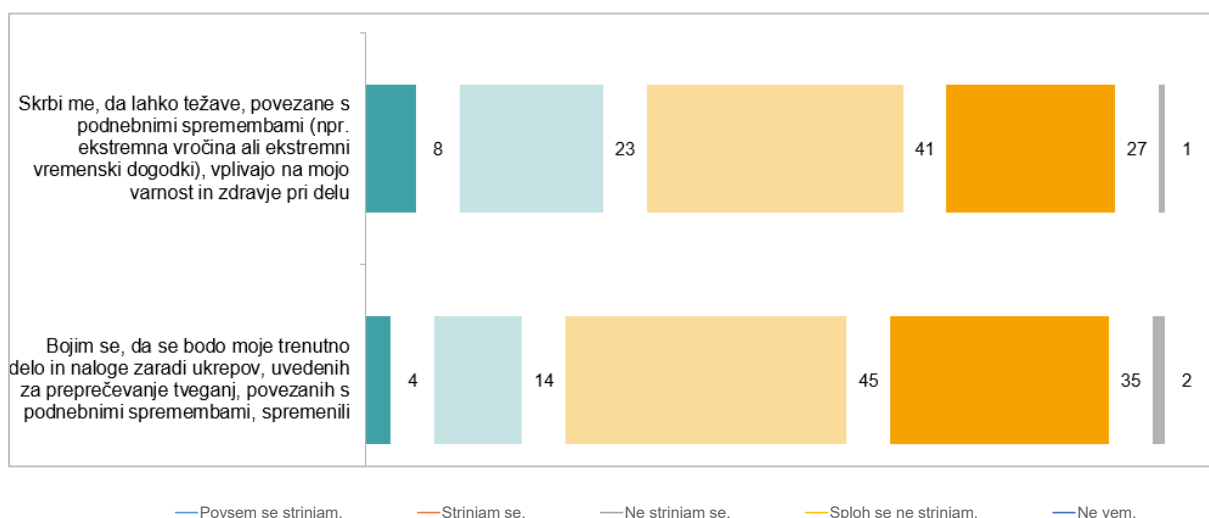
3.2 Pomisleki glede podnebnih sprememb ter varnosti in zdravja pri delu

Tri desetine delavcev so potrdile, da **jih skrbi, da lahko težave, povezane s podnebnimi spremembami (npr. ekstremna vročina ali ekstremni vremenski dogodki), vplivajo na njihovo varnost in zdravje pri delu** (8 % se jih popolnoma strinja in 23 % se jih strinja). Nasprotno pa se 68 % vprašanih ne strinja s to trditvijo (41 % se jih ne strinja in še 27 % se jih sploh ne strinja). Manjši delež delavcev je izrazil **zaskrbljenost, da se bodo njihovo trenutno delo in naloge spremenili zaradi ukrepov, uvedenih za preprečevanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami** (4 % se jih popolnoma strinja in 14 % se jih strinja), velika večina (80 %) pa se s to trditvijo ne strinja (45 % se jih ne strinja in še 35 % se jih sploh ne strinja).

V Grčiji (51 %) in Španiji (50 %) delavce najpogostejše skrbi, da bi lahko težave, povezane s podnebnimi spremembami (npr. ekstremna vročina ali ekstremni vremenski dogodki), vplivale na njihovo varnost in zdravje pri delu. Skupne stopnje strinjanja so visoke tudi na Portugalskem (47 %), v Italiji (42 %) ter na Cipru in Malti (po 41 %). Na Danskem in Islandiji pa se s to trditvijo strinja manj kot vsak deseti delavec (po 9 %), sledita Norveška (10 %) in Estonija (15 %).

Delavci v Luksemburgu (37 %) in na Portugalskem (31 %) se bolj kot njihovi kolegi v drugih državah **bojijo, da se bodo zaradi ukrepov, uvedenih za preprečevanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, spremenile njihove naloge in trenutno delo**. Nasprotno pa se s to trditvijo v večji ali manjši meri strinja manj kot vsak deseti delavec v Estoniji (9 %), na Danskem, Finskem in Švedskem (po 8 %), na Islandiji (6 %) in Nizozemskem (5 %).

Slika 10: Vprašanje E2: Ali se strinjate ali se ne strinjate z naslednjimi trditvami o stresu in duševnem zdravju na svojem delovnem mestu? (v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

Delavci v **kmetijstvu, vrtnarstvu, gozdarstvu in ribištvi** se pogostejše strinjajo, da lahko vprašanja, povezana s podnebnimi spremembami, vplivajo na njihovo varnost in zdravje pri delu (40 % v primerjavi s 26–33 % v drugih dejavnostih). Podobno delavci v prej navedenih dejavnostih pogostejše menijo, da bi

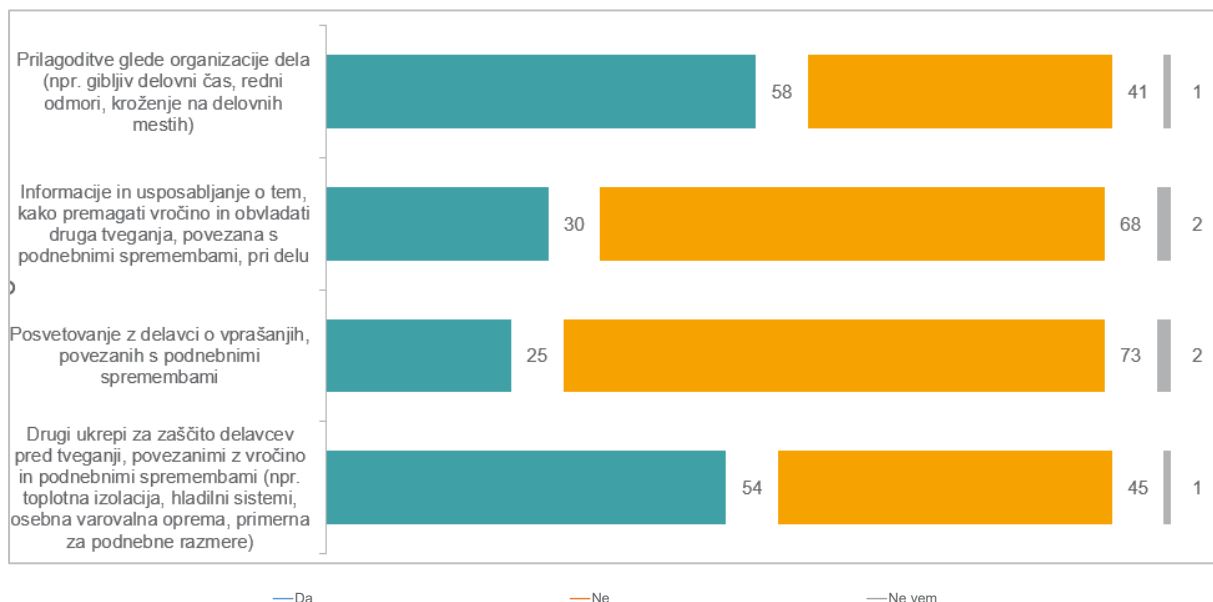
se lahko njihovo trenutno delo in naloge zaradi ukrepov, uvedenih za preprečevanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, spremenili (29 % v primerjavi s 16–21 % v drugih dejavnostih).

3.3 Preventivni ukrepi za obravnavanje učinka podnebnih sprememb na zdravje

Prilagoditve glede organizacije dela (npr. gibljiv delovni čas, redni odmori, kroženje na delovnih mestih) so najpogostejši ukrep za preprečevanje vročinskega stresa in tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, na delovnem mestu. Večina delavcev (58 %) je navedla, da so ti ukrepi na voljo v njihovem delovnem okolju. Tri desetine delavcev (30 %) so omenile razpoložljivost **informacij in usposabljanja o tem, kako premagati vročino in obvladati druga tveganja pri delu, povezana s podnebnimi spremembami**. **Posvetovanje z delavci o pomislekih, povezanih s podnebnimi spremembami**, je najmanj pogost ukrep, pri čemer je 25 % delavcev navedlo, da je ta ukrep na voljo v njihovem delovnem okolju. Več kot polovica delavcev (54 %) je navedla, da so v njihovem delovnem okolju na voljo **drugi ukrepi** za zaščito delavcev pred tveganji, povezanimi z vročino in podnebnimi spremembami (npr. toplotna izolacija, hladilni sistemi, osebna varovalna oprema, primerna za podnebne razmere).

V 26 od 30 držav, vključenih v anketo OSH Pulse, je večina delavcev omenila, da so v njihovem delovnem okolju na voljo prilagoditve glede organizacije dela (npr. gibljiv delovni čas, redni odmori, kroženje na delovnih mestih) za preprečevanje vročinskega stresa in tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami. Več kot dve tretjini delavcev sta omenili razpoložljivost teh ukrepov v Latviji (67 %), Luksemburgu (68 %), na Nizozemskem (72 %), v Avstriji (73 %) in na Malti (76 %). Na Islandiji pa je razpoložljivost teh ukrepov omenil približno vsak četrti delavec (26 %).

Slika 11: Vprašanje E3: Ali so v vašem delovnem okolju na voljo kateri izmed naslednjih ukrepov za preprečevanje vročinskega stresa in tveganj pri delu, ki so povezana s podnebnimi spremembami? (v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

Kvalificirani, polkvalificirani ali nekvalificirani delavci (vključno s kmetijskimi delavci) (34 %) so pogostejše omenili razpoložljivost informacij in usposabljanj o tem, kako premagati vročino in obvladati druga tveganja pri delu, povezana s podnebnimi spremembami. Delež strokovnih, tehničnih ali višjih upravnih delavcev (28 %) ter delavcev v pisarniških, prodajnih ali storitvenih poklicih (29 %) sta manjša. Ti delavci so pogostejše navedli tudi prilagoditve glede organizacije dela, kot so gibljiv delovni čas, redni

odmori ali kroženje na delovnih mestih (61 % v primerjavi s 57 %) in posvetovanje z delavci glede pomislekov, povezanih s podnebnimi spremembami (28 % v primerjavi s 24 %).

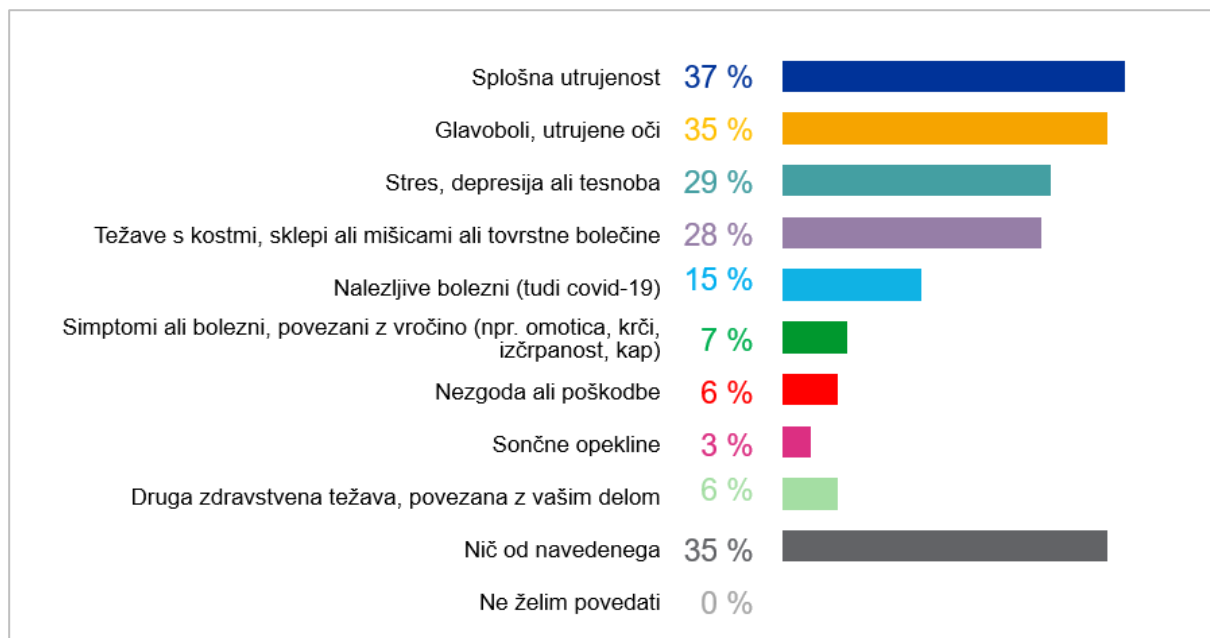
Več kot je delovnih mest, večja je verjetnost, da bodo imeli delavci dostop do informacij in usposabljanja o tem, kako premagati vročino in obvladati druga tveganja pri delu, ki so povezana s podnebnimi spremembami. Deleža delavcev, ki so omenili razpoložljivost tega ukrepa za preprečevanje vročinskega stresa in tveganj pri delu, povezanih s podnebnimi spremembami, sta v mikropodjetjih (manj kot 10 zaposlenih) 27 %, v velikih podjetjih (več kot 250 zaposlenih) pa 33 %.

4 Zdravstveno stanje delavcev

Sodelujoči v anketi OSH Pulse so bili vprašani, ali so imeli zdravstvene težave, ki so nastale zaradi njihovega dela ali jih je to poslabšalo. Med devetimi zdravstvenimi težavami, obravnavanimi v raziskavi, so delavci najpogosteje omenili **splošno utrujenost** (37 %), sledijo **glavoboli in utrujene oči** (35 %), **stres, depresija ali tesnoba** (29 %, +2 odstotni točki v primerjavi z anketo OSH Pulse, izvedeno v aprilu in maju 2022) ter **težave s kostmi, sklepi ali mišicami in podobne bolečine** (28 %, –2 odstotni točki v primerjavi z anketo OSH Pulse, izvedeno v aprilu in maju 2022).

Nalezljive bolezni, vključno s covidom-19, je kot zdravstveno težavo, s katero so se spoprijemali v zadnjih 12 mesecih in ki jo je povzročilo ali poslabšalo njihovo delo, izbralo 15 % delavcev (–5 odstotnih točk v primerjavi z anketo OSH Pulse, izvedeno v aprilu in maju 2022). Pri manj kot vsakem desetem delavcu so se pojavili **simptomi ali bolezni, povezane z vročino**, kot so omotica, krči, izčrpanost ali kap (7 %), **nezgode ali poškodbe** (6 %) in **sončne opekline** (3 %).

Slika 12: Vprašanje C1: Ali ste v zadnjih 12 mesecih imeli katero od naslednjih zdravstvenih težav, ki jih je povzročilo ali poslabšalo vaše delo? (Dovoljenih je več odgovorov, v %, EU-27)

Vzorec: vsi anketiranci, EU-27 (n = 25 688)

Težave s kostmi, sklepi ali mišicami in podobne bolečine, ki jih povzroča ali poslabšuje delo, so pogostejše med **kvalificiranimi, polkvalificiranimi ali nekvalificiranimi delavci (vključno s kmetijskimi delavci, 34 %)** kot med poklicnimi, tehničnimi ali višjimi upravnimi delavci (26 %) ali delavci v pisarniških, prodajnih ali storitvenih poklicih (28 %).

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) prispeva k temu, da bi Evropa postala varnejše, bolj zdravo in produktivnejše delovno okolje. Raziskuje, razvija in razširja zanesljive, uravnotežene in nepristranske informacije o varnosti in zdravju pri delu ter organizira vseevropske kampanje za ozaveščanje. Agencija, ki jo je Evropska unija ustanovila leta 1994 in ima sedež v španskem mestu Bilbao, združuje predstavnike Evropske komisije, vlad držav članic, združenj delodajalcev in delavcev ter vodilne strokovnjake iz držav članic EU in zunaj njenih meja.

information@osha.europa.eu

<https://osha.europa.eu>